

.....
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
The Development of Self-Directed Activities on the Environment in the Community
Prathomsuksa 3 Students

อนุชา ทากักดี¹ ประภัสสร ปรีเอี่ยม² และ ประสพสุข ฤทธิเดช³

Anucha Tapakdee¹ Prapatsorn Pree-iam² and Prasopsuk Rittidet³

¹สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Department of Social Studies, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

^{2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

¹E-mail: Anucha14_ttt@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2692-2874>

²E-mail: prapatsorn3660@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0973-8143>

³E-mail: prasopsuk2552@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8018-8565>

Received 03/08/2022

Revised 04/08/2022

Accepted 05/08/2022

บทคัดย่อ

การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ความต้องการผลของการศึกษาข้อมูล ความรู้ และทักษะขบวนการ ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ด้วยตนเอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ (2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 (3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ก่อนเรียนและหลังเรียน และ (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง จำนวน 10 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 12 ข้อ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองจำนวน 10 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2) สารการเรียนรู้ 3)

กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดผลประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ 5) แหล่งเรียนรู้ และ 6) การบันทึกการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

2. ดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6225 (3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ผลดังนี้ นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน (Mean= 15.19, S.D.=1.67) สูงกว่าก่อนเรียน (Mean = 7.25, S.D.=1.83) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก (Mean= 2.90, S.D.=0.32) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความพึงพอใจ

Abstract

Self-directed learning is learning in which learners participate in self-control. There are learning activities in which learners study, research, collect and analyze their needs, the results of the study of information, knowledge, and process skills, as well as Apply the knowledge gained by yourself. This research aims to: (1) To develop self-directed learning activities in the environment in the community for grade 3 students to be effective. (2) To study the effectiveness index of learning activities using self-directed learning activities in the environment in the community of grade 3 students. (3) To compare the learning achievement of grade 3 students who studied with self-directed learning management on the environment in the community before and after school. (4) To study the satisfaction of grade 3 students towards self-directed learning management. The sample group used in this research was 32 students in Ban Phaeng Nong Nuea School, the second semester of the 2021 academic year, obtained by cluster random sampling. The tools used in this research were: (1) 10 plans for self-directed learning activities, (2) A 20-item achievement test, and (3) 12 questionnaires on satisfaction with learning activities. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing with a t-test (Dependent Samples). The results of the research found that:

1. The learning activities development results of the self-directed learning management plan A total of 10 self-guided learning management plans were obtained each plan consisted of (1) learning objectives, (2) learning content, (3) learning management process, (4) assessment and

evaluation of learning management, and (5) learning resources. Know, and (6) record learning management The results of the suitability assessment averaged 4.87, at the most appropriate level.

2. The effectiveness index of self-directed learning activities in the community environment. Grade 3 was equal to 0.6225 (3) the students had achievement in learning by using self-directed learning management activities grade 3 students had the following results: Students who studied by self-directed learning activities on the community environment (Mean= 15.19, S.D.= 1.67) were significantly higher than before (Mean= 7.25, S.D. = 1.83). The statistical significance was at 0.05 levels. (4) The students were satisfied with the self-directed learning activities at a high level (Mean= 2.90, S.D. = 0.32) respectively.

Keywords: Self-directed learning Activities; Learning Achievement; Satisfaction

บทนำ

สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เต็มไปด้วยข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของผู้คน การรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดแรงจูงใจของแต่ละบุคคล เกิดจากความต้องการหรือความสนใจซึ่งจะทำให้เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะที่จำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 3R 8C คือ 3 R ได้แก่ การอ่าน (Reading), การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 8C ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking), การสื่อสาร (Communication), การทำงานเป็นทีม (Collaboration Teamwork) และ ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Career) ทักษะด้านสารสนเทศ (Computing ICT) คัดข้ามวัฒนธรรม (Cross cultural) มีคุณธรรม จริยธรรม (Compassion) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษ ที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะต่าง ๆ ทักษะที่สำคัญคือสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 2) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการพัฒนาการศึกษาที่บรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการปฏิบัติและได้เรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ Active Learning ได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมทั้งปลูกฝังความมีคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

[303]

จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนสังคมที่มีการร่วมมือ การให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้เอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างตื่นตัว (บุปผาชาติ ทัพทิกธณ์, 2554: 75)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม ร่างกาย และจิตใจ หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน “เก่ง ดี มีสุข” ภายใต้แนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพโดยมีหลักการที่สำคัญคือ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คือ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-8) เป้าหมายการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้คนไทยคิดเป็นทำเป็นมีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้จักประยุกต์ความรู้เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ โดยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน อันเป็นกระบวนการเกิดทักษะทางสังคมเพื่อฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทักษะการสื่อสารในอนาคต ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน และฝึกการปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง รู้จักคิดเลือกตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง วิเคราะห์ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มุ่งให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมควบคู่กับความรู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ได้แบ่งออกเป็น 5 สาระคือ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม 2 หน้าที่พลเมือง 3 เศรษฐศาสตร์ 4 ประวัติศาสตร์ 5 ภูมิศาสตร์ ซึ่งได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 143) โดยเฉพาะในสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 132) (ประภัสสร ปรีเอี่ยม, 2561: 275) การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าว ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน รู้จักนำเอาเทคนิควิธีการสอนรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรมที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน

เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน พร้อมทั้งมีการวางแผนการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า เพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ปัญหาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาระภูมิศาสตร์ ครูผู้สอนมักจะสอนแบบบรรยาย มีเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเข้าใจยากและเน้น ครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนได้พูดและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออก หรือไม่กล้านำเสนอผลงาน และไม่สามารถนำเรื่องที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ขาดทักษะการสื่อสาร จึงส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะใฝ่เรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นตามเป้าหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนชั้นพื้นฐาน (O - NET) ปีการศึกษา 2558 - 2559 พบว่า ระดับคุณภาพมาตรฐานด้านผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ชั้นควรปรับปรุงผลการประเมินระดับประเทศ 30.43, 28.21 และ 29.43 ซึ่งอยู่ในขั้นไม่ผ่านเกณฑ์ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2558- 2559: 56) การประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ ปีการศึกษา 2558 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 54.63 และในปี พ.ศ. 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.69 ซึ่งถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ คือร้อยละ 60 เนื่องจากนักเรียนขาดความรู้ความจำความเข้าใจ จึงส่งผลให้การเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้อุทิศการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ความต้องการผลของการศึกษาข้อมูล ความรู้ และทักษะขบวนการ ตลอดจนการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ด้วยตนเอง มีแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน 3) การออกแบบแผนการเรียนรู้ 4) การแสวงหาแหล่งวิทยาการ 5) การประเมินผลการ (Knowles, 1975, p. 14-17) อย่างไรก็ตามเพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพอย่างสมบูรณ์ ควรนำรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองมาประยุกต์ใช้กับสื่อการเรียนการสอน ซึ่งวิธีนี้ได้มอบหมายงานให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และทำการประเมินผลความก้าวหน้าการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นรูปแบบที่จัดให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์เรียนรู้หรือในบทเรียนนั้น ๆ โดยผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ ความคิด และทักษะที่เกิดจากการเรียนจากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ ช่วยให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ของรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่มีความยากลำบากในการเรียน เพียงแต่อาศัยความใส่ใจ ความขยัน และความอดทน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมการ

เรียนรู้แบบนำตนเอง สารที่ 5 ภูมิศาสตร์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานร่วมกันผู้อื่น และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงานและมีวินัย มีทักษะและกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รวมถึงเกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าและความสำคัญของชุมชน ซึ่งส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง

สมมติฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแพงงามบอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 258 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 32 คน ได้มาแบบสุ่ม ตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (อริญ ชุยกะเตื่อง, 2557: 55)

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 5 สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง

4. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนบ้านแพงหนองเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

5. ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้เวลาตามชั่วโมงเรียนปกติและ ชั่วโมงค้นคว้าเป็นชั่วโมงเสริม 5 สัปดาห์ 10 ชั่วโมง แผนละ 1 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย จำนวน 12 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์หาความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร E.I.

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน t-test (Dependent)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วแปลผล

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองจำนวน 10 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย 1) จุดประสงค์การเรียนรู้ 2) สารการเรียนรู้ 3) กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดผลประเมินผลในการจัดการเรียนรู้ 5) แหล่งเรียนรู้ และ 6) การบันทึกการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 อยู่ในระดับที่มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมแบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มาทำการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

จำนวน นักเรียน	รวมคะแนนทั้งหมด (20X32)	คะแนนที่ได้		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
32	640	232	486	0.6225

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6225 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.25

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	จำนวน นักเรียน	$\bar{X}$	P	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	32	7.25	7.25	1.83	31	-51.16	.000*
หลังเรียน	32	15.19	15.19	1.67			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.21 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 75.94 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนพบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ชอบที่ครูอธิบายเนื้อหาและใบงานให้เข้าใจก่อนเรียน	2.94	0.24	มาก
2	พอใจที่ครูจัดกลุ่มให้เรียนรู้ร่วมกัน	2.97	0.17	มาก
3	สนุกสนานในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม	2.91	0.29	มาก
4	พอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการหาคำตอบในกลุ่มกับเพื่อน	2.88	0.41	มาก
5	ชอบการสืบค้นข้อมูลที่สามารถค้นหาได้อย่างอิสระ	2.88	0.33	มาก
6	พอใจที่ครูคอยให้คำปรึกษาเวลาทำกิจกรรมภายในกลุ่ม	2.94	0.24	มาก
7	สนุกที่ได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานร่วมกันในกลุ่ม	2.88	0.41	มาก
8	พอใจกิจกรรมนี้เพราะทำให้กล้าแสดงออก	2.91	0.29	มาก
9	พอใจคะแนนของผลงานที่ทำในเวลาอันรวดเร็ว	2.94	0.24	มาก
10	การประเมินผลการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม	2.91	0.29	มาก
11	ประทับใจกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	2.81	0.53	มาก
12	ชอบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเพราะทำให้ผลการเรียนสูงขึ้น	2.88	0.41	มาก
ค่าเฉลี่ย		2.90	0.32	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= 0.32) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดเรียงลำดับดังนี้ นักเรียนพอใจที่ครูจัดกลุ่มให้เรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 2.97$, S.D.= 0.17) รองลงมา คือ นักเรียนพอใจที่ครูคอยให้คำปรึกษาเวลาทำกิจกรรมภายในกลุ่ม ($\bar{X} = 2.94$, S.D.= 0.24) และนักเรียนประทับใจกิจกรรมนี้เพราะทำให้กล้าแสดงออก ($\bar{X} = 2.91$, S.D.= 0.29) ตามลำดับ

[309]

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6225 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มทดลองยังไม่เคยเรียนเนื้อหาใหม่มาก่อน เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง แล้วจึงสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนได้มากขึ้น รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้คอยให้คำปรึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาคำตอบอย่างอิสระด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลทิพย์ ช้างธรรมเนียม (2560 น. 67) เรื่องประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้รอบด้านรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน : กรณีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า หลังจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเอง พบว่า กลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนใช้การจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการรับรู้ความสามารถในการฝึก (คะแนนเฉลี่ยก่อนใช้การเรียนแบบนำตนเอง 4.05 คะแนนเฉลี่ยหลังใช้การเรียนแบบนำตนเอง 3.74, $p = 0.000$) ของกลุ่มทดลองต่ำกว่าก่อนใช้การเรียนแบบนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จากผลการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เทียบระหว่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การจัดกิจกรรมพบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 75.94 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในแต่ละขั้นตอนจะทำให้นักเรียนมีความตื่นตัว ให้ความสนใจ มีความอยากรู้อยากเห็นและพยายามทำความเข้าใจปัญหา พร้อมทั้งได้ฝึกทักษะการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกการทำงานด้วยตนเอง ได้ฝึกหน้าที่ความรับผิดชอบและการสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วย นักเรียนเกิดทักษะการนำเสนอผลงาน และผลการเรียนรู้จากการออกมารายงานผลงานของตนเอง พร้อมทั้งฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาและเกิดความคิดรวบยอด จากการฝึกทำใบกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสรรค์ โฉมยา (2561: 64) การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าทุกด้านมีระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ทิศนคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองก็พบผลเช่นเดียวกัน 2) พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ภาพรวมพฤติกรรมและพฤติกรรมย่อยรายด้าน) ระหว่างนิสิตชายกับนิสิตหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี ส่วนทัศนคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ATT) ระหว่างนิสิตชายกับนิสิตหญิง พบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 และไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบระหว่างชั้นปี ส่วนการ

เปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่มีผลการเรียนต่างกันพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ในภาพรวมพฤติกรรมและพฤติกรรมย่อยรายด้านเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความคิดสร้างสรรค์ส่วนทัศนคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองก็พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3) ทัศนคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในพฤติกรรมย่อยรายด้านและพฤติกรรมรวม

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$, S.D.= 0.32) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้นักเรียนนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ เกิดทักษะการทำงานด้วยระเบียบวิธีดำเนินการเป็นขั้นตอน จุดประสงค์หลักของการสอนแบบนำตนเอง ทั้งในด้านผู้สอน กิจกรรมการเรียนรู้ และนักเรียน เนื่องจากการเรียนรู้แบบนำตนเองผู้สอนจะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเองกับนักเรียน คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเมื่อมีปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมกร อนุภาพ (2560: 66) ได้ศึกษาผลการเรียนจากการสอน การใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลพบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีคะแนนการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 93.02 ละมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.97 ภาพรวมของนักเรียนประเมินตนเองและครูประเมินนักเรียน อยู่ในระดับดีมากกับดีตามลำดับ นักเรียนมีผลการประเมินชิ้นงานวิชาคอมพิวเตอร์ มีคะแนนอยู่ในระดับดี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 55.81 ระดับพอใช้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 44.19 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 41.86 ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.14 3) นักเรียนมีความพึงพอใจภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D.=0.79)

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง เรื่อง สิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ดังนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมความเสียสละ และครูผู้สอนควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง เพื่อนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข และใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

2. การนำอุปกรณ์ สื่อหรือแหล่งข้อมูลมาใช้จำเป็นต้องเลือกเหมาะสมกับนักเรียน หรือบางครั้งอาจต้องใช้สื่อหลายอย่าง หรือสื่อประสมเข้ามาช่วยดำเนินการทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ดีขึ้น เป็นต้น

3. ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองให้ชัดเจน พร้อมชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างชัดเจน โดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครู

4. การเรียนรู้แบบนำตนเองไม่จำเป็นต้องเรียนภายในชั้นเรียนเท่านั้น แต่สามารถเรียนนอกห้องได้เช่นกัน เช่น การเรียนในห้องสมุด หรือการเรียนในห้องคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหลากหลายแหล่ง และเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยรวมมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดเรียงลำดับดังนี้ นักเรียนพอใจที่ครูจัดกลุ่มให้เรียนรู้ร่วมกัน รองลงมา คือ นักเรียนพอใจที่ครูคอยให้คำปรึกษาเวลาทำกิจกรรมภายในกลุ่มและนักเรียนประทับใจกิจกรรมนี้เพราะทำให้กล้าแสดงออก ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเองให้เข้าใจเสียก่อน เพื่อสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้องและนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการให้เหตุผล ความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

3. ควรพัฒนาความสามารถในการทำงานด้วยตนเองของนักเรียน โดยวิธีการสอนแบบอื่น เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานด้วยตนเองของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ ชลัษฐธรรมเนียม. (2560). ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้รอบด้านรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน : กรณีคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสาร มจร.วิชาการ*, 20 (40), 41–51.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

เชมกร อนุภาพ. (2560). *การใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

บุปผชาติ ทังหิทธิกรณ์. (2552). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม. (2561). บุพปัจจัยการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียนรวม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 12 (3), 271 – 280.

รังสรรค์ โฉมยา. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเองของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 12 (13), 310 – 317.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2559). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ 2558- 2559*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.

อรัญ ชูกระเดื่อง. (2557). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.

.....

Knowles Malcolm. S. (1975). *Self-directed Learning, A Guide for Learners and Teachers*. New York: Association Press.